

Opinie Han van der Horst : 'Het IMF legt een nieuwe bom onder de stabiliteit in de wereld'

www.joop.nl

april 19de, 2017

"Als deze trend zich voortzet, dan ontstaat er een bloeiende economie, die tegelijkertijd steeds meer mensen uitstoot."

Foto: CC Dimi

De World Economic Outlook van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) legt een nieuwe bom onder de stabiliteit in de wereld. Niet dat morgen de grote *Kladderadatsch* mag worden verwacht maar op de lange termijn is de prognose ongunstig: vanwege digitalisering en robotisering gaat een nog groter deel van de economische groei naar de kapitaalbezitters. Mensen die in dienst van anderen hun brood moeten verdienen, vissen in toenemende mate achter het net. Zij zijn het kind van de rekening. De eerste tekenen daarvan zijn in Nederland al zichtbaar: het wordt steeds moeilijker om vast werk te krijgen.

Voor veel jongeren is dat zelfs een vrij utopisch vooruitzicht. Wie boven een bepaalde leeftijd uit het arbeidsproces wordt gestoten, komt daar niet zo gemakkelijk meer in terug. Ook de rare bokkensprongen die Akzo Nobel momenteel maakt (zelfamputatie van het bedrijf om de aandeelhouders een cadeautje te geven) kan niet in het belang van de werknemers zijn. De gang van zaken is wel een vingerwijzing naar de toekomst.

Als deze trend zich voortzet, dan ontstaat er een bloeiende economie, die tegelijkertijd steeds meer mensen uitstoot. Zij hebben dan geen belang meer bij de gevestigde orde of een staat die deze orde handhaaft. Integendeel, dat wordt een vijand die je arm en kansloos houdt. Ook de normen en waarden van de samenleving raken dan aan erosie onderhevig. Waarom zou een mens zich aan de spelregels houden, wanneer die hem consequent benadelen? Als het leven een voetbalwedstrijd is met een partijdige scheidsrechter, waarom zou je dan de tegenstander niet een stiekeme trap geven?

Ouderwetse marxisten concluderen wellicht dat het kapitalisme bezig is aan zijn eigen tegenstellingen te gronde te gaan, zodat de situatie langzaam maar zeker rijp wordt voor de proletarische revolutie. Er zijn geen tekenen dat dit staat te gebeuren. Wel ziet men dat er parallelle structuren ontstaan naast de staat en de officiële economie. Let daarbij op de drugsnetwerken of de nauw vertakte jeugdbendes zoals de Mara Salvatrucha in Californië en Centraal Amerika en de Sputniks op de Filipijnen. Of de opkomst van moorddadige profeten zoals de kalief van de Islamitische Staat. Denk ook aan de grote volksverhuizingen van de eenentwintigste eeuw waar niemand een antwoord op vindt. Of aan São Paulo en Rio waar de echte rijken zich inmiddels per helikopter verplaatsen van het ene gefortificeerde complex naar het andere omdat zij in hun limousine gevaar lopen te worden ontvoerd.

In 1992 al publiceerde de profetische schrijver Neal Stephenson zijn dystopische roman *Snow Crash* waarin hij een uiterst gewelddadige, chaotische wereld schetst. Die wereld wordt voornamelijk gerund door elkaar op gewelddadige wijze beconcurrerende maffia-organisaties en grote bedrijven, die wat in onze hedendaagse ogen crimineel en corrupt verdienmodel betreft, erg op elkaar lijken. Het is ieder voor zich en God voor ons allen. Het plot is fantastisch, maar het toekomstmodel is realistischer dan wij nu denken. De sleutelzin staat al op de eerste pagina: *'This is America. People do whatever the fuck they feel like doing, you got a problem with that? Because they have a right to. And because they have guns and no one can fucking stop them.'*

Ik raad de deelnemers aan het formatieproces aan dit boek 's-avonds na de beraadslagingen te lezen: ter ontspanning maar ook ter waarschuwing. Je kunt ook naar de film *Cidade de Deus* kijken. Dat kan rond 2100 ook onze Europese realiteit zijn als we ondanks de waarschuwingen van het IMF alles op zijn beloop laten en niet naar manieren zoeken om de uitgestotenen van een behoorlijke boterham te voorzien.